

Aki bújtt

regényrészlet

Már majdnem fél tucat kakashalmi telet végigvezettünk Borival. Megtanultuk, hogy őszt végén felrakassuk az autóra a téli gumit, még hozzá nemcsak amolyan közönségeset, hanem szögeset. Ami mellé az összkerék-meghajtás sem ártott, különösen a behavazott kanyarban vagy a tükörjeges, meredek szerpentinén. Az első teleken még csúszkáltunk, elakadtunk, kipörgött a kerekünk a latyakban, hófalba fúródtunk, nem láttunk ki a szélvédőn burjánzó jégvirágtól, de igazán nagy baj sose történt. Mobiloztunk, hogy valamelyik tanyáról jöjjön értünk traktor, és húzzon ki, vagy később, már jártasabban magunk ástuk ki a kocsit a hóból, finomabb gázt adva, mintha tojáson taposnánk, amit nem akarunk összetörni, visszafaroltunk, és ha ideje volt, kapartuk a megfelelő célszerszámmal a jégvirágot az ablakokról. De hiába meséltük körben a kakashalmiaknak a téli kalandjainkat, csak hümmögtek, és még véletlenül se szolgáltak jó tanáccsal. Amikor először láttunk szöges gumit, olyan ismeretlenül bukkant fel számunkra a szokatlan kakashalmi hétköznapiakban, mint felszínre emelt, tengermélyi szörny. Ha megkérdeztük a tanyaszomszédainkat, hogy tegyünk-e fel ilyet mi is, nem értették a kérdést. Részben, mert nem vittük fel norvégosan a hangsúlyt a mondat végén, részben pedig mert az, amire rákérdeztünk, számukra annyira nyilvánvaló volt, mint hogy az életben maradáshoz lélegezni kell. De miután megértették, sem azt mondták, hogy persze tegyünk fel, hanem inkább megütődtek, mintha a magánéletükbe akarnánk vájkálni. Mert hát mire fel várjuk el idegenként, hogy bármiről is megosszák velünk az ő egyéni véleményüket, amely féltve őrzött személyiségük része, meg azt, hogy ők minket bármiben is befolyásolni akarjanak, mintha össze lenne keveredve a magánszféránk? Kitérőleg vonogatták a vállukat: hogy az tőlünk függ. De hát hova tettük mi is a szemünket? Elég lett volna, ha bevásárláskor jobban megnézzük a Rimi 1000 parkolójában vagy bárhol az autókat. Hát tényleg nem tűnt fel, hogy majd mind-egyik abroncsgumi feketéjén, melynek mély recéiben fehéren beszorult a jég meg a hó, ott csillognak a fém szegecsek?

Később, a többedik évszakváltással a hátunk mögött már csak a gumicsere időpontjában voltunk bizonytalanok. Hogy a váratlan havazás ne nyári gumikkal leljen meg minket, vagy a korán feltett szöges abroncs ne kopjon fölöslegesen a hómentes aszfalton.

Azon az októberen az előzetes bejelentkezés után az előző napra kaptunk időpontot az autócenterben, ahogy a szervizt hívták. Ami tökéletes időzítésnek tűnt. Az előrejelzés szerint a több hetes esőnek egy utolsó tombolás után a napokban kellett volna átfordulnia havazásba.

Erzsit és Valit a gumicsere reggelén én vittem óvodába autóval, miközben Bori, aki előrehaladott terhessége mellett is mozogni akart, elbiciklizett Misivel a szakadó esőben az iskolába.

Akkor ősszel avatták fel Kakashalom új, modern óvodáját. Az egészséges élet nevében a gyerekeket mégis egy erdei kislakhoz hoztuk, amolyan mesébe kihe-lyezett tagozatba. Egy vadon széli parkolóig kellett elhajtani, ahonnan sziklás földút vitt tovább. Mohos, öreg nyírfák alatt kézen fogva sétáltunk velük egy bekerített tisztásig, amely fölül mintha arrébb terelték volna a fenn úszó lombko-ronát, ha már a magasabban kavargó esőfelhőket nem sikerült. Itt játszottak az óvodások egész álló nap esőben, latyakban, később hóban, fagyban.

A cudar idővel szembeni dacolás ment a kakashalmiaknak a világon a legjob-
ban. Nem volt az a locspocs, az a havas eső, ami miatt benn tartották volna a gyerekeket. A megfelelő ruhán múlt. A meleg gyapjú alsón, a vízhatlan, bélelt kezeslábason, a jól szigetelő bakancson. Ezekre a részletekre, ahogy a szöges gu-mira, néhány év alatt jöttünk rá az óvo nénik elejtett megjegyzéseire támaszkod-
va, akik valamivel közlékenyebbnek bizonyultak, mint a többi kakashalmi a téli autóvezetés titkait illetően. A másfél éves Valit a nap végén nemegyszer találtam a jeges pocsolya közepében ülve, ahol ő bűváruháival felérő öltözékében már régóta pancsolhatott felnőttektől nem háborgatva. De aggódnunk nem volt mi-ért. Másnapra kutya baja se lett, legfeljebb az egészsége vált még acélosabbá, az arcszíne még kicsattanóbbá.

Az erdőszéli parkolóból az autócenterbe hajtottam, hogy a kocsit otthagyva begyalogoljak a munkahelyemre, a gondoskodó központba, ahogy norvégul az idősothton épületegyüttesét hívták. Amikor a slusszkulcsot leadtam az irodá-
ban, az időzítést illetően elégedetten láttam, hogy a szerelőcsarnokban két másik autónak is cserélik az abroncsait. Túlbuzgó öniróniával biztosítottam Ingelint, aki rózsaszínű baseballsapkában és ugyanilyen színű kezeslábásban ült a pult mögött, hogy a cserekereket a szöges gumival ezúttal nem felejtettem el. Ingelin efelől a világról se érdeklődött volna magától, hiszen ezzel akaratlanul arra utal, hogy hat hónapja, a nyári gumira való cserénél üres csomagtartóval érkeztem, és nem volt mit feltenniük, amiért a nap végén, amikor a kocsit visszamentem, egy újabb időpontot kellett megbeszelnünk.

Ingelin idejéből most csak egy bólintásra és egy röpke mosolyra telt. Miközben elvette a kulcsot, headsettel a fején egy befutó hívásra válaszolt, és a képernyőn ellenőrzött egy alkatrész-rendelést az okostelefonjába jegyzetelve, hogy a követ-
kező pillanatban az egyik szerelő nyisson rá a problémájával a hátsó ajtó felől. Ehhez a zaklatott helyiséghez képest a másik iroda egy üvegfalal beljebb valóság-
gos szentélynek tűnt. Ott Karen trónolt irodai forgószékeében az íróasztal mögött. Olyan szertartásos nyugalommal hajtotta szét a megyei lap, a Viking Tülok azna-
pi számát, és emelte ajkához a thermo bögrét, mint egy lelkész, aki két szín alatt áldoz, ahol a bor és kenyér szerepét a forró kávé és a friss újság tölti be.

Ingelin és Karen egy pár voltak, közösen vezették az autócentert. Ingelin a gyakorlati ügyeket, Karen, aki a szerelés mellé a könyvelést is kitanulta, a papír-
munkát végezte. Míg Ingelin sürgött-forgott, intézkedett, Karen a belső irodában ült, és írogatott. Míg az autónk kerekét időben lecserezték, és ha lerobbant, a fo-
lyamatos teltház ellenére azonnal megjavították, addig a számlákat több hóna-

pos késéssel kaptuk, ömlesztve, esetleg rögtön inkasszóval való fenyegetéssel a késedelem miatt, és az összegük egyben néha olyan tetemes lett, hogy részletfizetést kellett megbeszelnünk Ingelinnél, miután az inkasszó jogosulatlanságát már tisztáztuk vele. Mindehhez jött, hogy míg Ingelint kenyérré lehetett kenni, Karennek engem még csak észrevennie sem sikerült az alatt az öt év alatt, amióta odahordtuk a különböző autóinkat, sőt még azóta se, hogy, mint gondoskodó központi alkalmazott, hetente náluk is kitakarítottam, mivel erre a közösen nevelt lányuk jogosult volt a járásnál a fogyatékosága miatt. Karennek az irodai üvegfal jó ürügy volt az ignorálásomra, de ha véletlenül mellettem ment el, akkor is levegőnek nézett. Mindezen túl nemegyszer voltam tanúja, hogy Ingelinhez nyersen szólt. Így alakult ki bennem a kép a kihasznált Ingelinről és a basáskodó Karenről. Leadva aznap a kulcsot megint a fejemet csóváltam, és megállapítottam, hogy a legmacsőbb kakashalmi, akit ismerek, egy leszbikus nő.

*

A barázdabillegetős kaland után leértünk a főútig. Ahogy a keresztveződésben elkanyarodtam, egyszerre kihallottam az eső kopogásán, az ablaktörő sustorgásán és a klíma zúgásán keresztül, hogy a téli gumi apró szegecsei gyors ritmusban pattognak alattunk a vizes bitumenen.

Meglepődve kaptam fel a fejem, és füleltem. Mintha egy zongora finom kalapácsi csendültek volna fel a húrokon. Majd rögtön egy másik hangszer is csatlakozott, valami dob, melynek tompa dörömbölése a kocsni hátuljából szólt. Rájöttem, hogy a tegnap lecsereált négy kereket a nyári gumival még nem pakoltam ki a garázsba. Ezek billentek ki az egyensúlyukból, dőltek és potyogtak szanaszét a csomagtartóban. Valahol alattuk hever egy IKEA-szatyor megtömve homokozójátékokkal és egy leeresztett gumicsónak evezővel, mindez még a nyári strandolásból. Egy füst alatt ezeket is ki kéne szednem, futott át rajtam, nehogy a játékok összetörjenek, a gumicsónak kilyukadjon a nagy hánykolódásban. És miután a kipakolással megvagyok, betehetném a rohamásót meg a kefék jégkaparót, mert akár már holnap ránk szakadhat a hó, ablakunkra fagyhat a jégvirág.

A hétköznapi aggodalmak miatt majdnem süket lettem a különös hangszerekre, de azok váratlanul még tisztábban csendültek fel. A szöges gumi pattogása egybefüggő zongorafutammá állt össze, a hánykolódó kerekek puffanása öblös dobütéssé, amihez ráadásul vonósok és fúvósok csatlakoztak. Felzengett egy egész zongoraverseny. Az autórádióra pillantottam. Nem világított. Amiből az következett, hogy azért hallom a zenét, mert álmodom. Rémülten nyúltam a kesztyűtartó felé, hogy vegyek a rágógumiból, amit elalvás ellen tartottam ott. Némi matatás után eszembe jutott, hogy, mivel a gyerekek rendszeresen kirámolták, egy kormány alatti billenős fiókba dugtam. Most az is üres volt. Ekkor bevilant, hogy innen szintén kiszedték, ezért magába a kiürített szemetesbe tettem át. Amikor végül azt is kipattintottam, megtaláltam a legutoljára kievett rágó csomagolását. Miután mindezzel a hiábavaló és balesetveszélyes kotorászással végeztem, újra ébren voltam. A varázslatos zene közönséges zajokká esett szét.

A fjordban az erős apály miatt jó másfél méterrel lejjebb állt a víz, mintha egy titkos lyukon leengedték volna. Felszínre került a köveket vastagon benövő hó-

lyagmoszat, melynek hosszú, buborékos kötegei mozdulatlanul heverték a parton, ahol szárazra kerültek, de ahol a hullámok elérték őket, lomhán megmozdultak, hogy kijebb, a nyílt vízen folyamatosan kavargjanak. Ahogy kinéztem a kocsiból, és a pillantásom átfutott rajtuk, olyanok voltak, mintha az előbbi zongoraversenyt képezték volna le a vízinövényben. Éreztem, hogy ez a párhuzam a félálom elmosódó határvidékére tereli a képzeletemet, ezért tudatosan leállítottam a kibontakozását. Különbösen is elhagytuk a vízpartot, és beértünk egy szurdokba, melyen hiába hajtottam keresztül hetente többször, ebben az ítéletidőben, ami itt mégis hétköznapiinak számított, fokozottan résen kellett lennem. Az egyik oldalon egy nekivadult hegyi folyó vágatott, de a másikon is, ahol egy több méter magas sziklafal kísérte az utat, úgy zúdult alá a víz, mintha egy itteni Niagara tövében haladnánk. A folyóból felspriccelt a permet, a Niagarának csak egy részét nyelte el az árok, a többi keresztbefolyt. Majdnem úgy hasítottuk a vizet, mintha egy motorcsónakban ülnénk.

A jogosítványomat, amit még Magyarországon szereztem úgy, hogy a kiköltözésünk napjának reggelén tettem le hozzá a forgalmi vizsgát, már borítékban küldték utánam. Az első norvég telünkön, amire kocavezetői hónapjaim estek, sokszor nyüzszíteni tudtam volna a kormány mögött a halálfélelemtől, amit csak a benn ülő családom miatt nem tettem meg. De nem volt választásom. A buszok ritkán jártak, a kakashalmi járás területe szerint egy fél magyar megyét kitett, így csak autóval lehetett közlekedni benne. Ráadásul a munkám miatt, amit közben szereztem, messzi, eldugott tanyákra látogattam ki. Száz kilométereket vezettem le naponta. A túl vizes szurdokon áthajtva már rutinos sofőrnek tartottam magam.

Csak rettenetesen álmos voltam.

Nap közben teljes állásban takarítottam a tanyákon vagy felszolgáltam a gondoskodó központban. Munkából jövet beugrottam a Rimi 1000-be, hogy bevásároljak, otthon kipakoltam, a konyhapulthoz álltam és főztem, hallgatva, hogy Bori az étkezőasztalnál az iskolás Misivel leckézik és a két óvodás kislánnyal játszik, miközben az okostelefonján szervezi az ilyen-olyan különórájukat, időpontot egyeztet nekik a barátaik anyukáival, intézi a mindenféle netbankos befizetéseinket és az egyéb tennivalókat. Aztán jött az estebéd, amikor mind az öten körülültük az asztalt, és mindhárom gyerek teli szájjal, először és azonnal mondani akarta a magáét, az utóbbi időben esetleg már a negyedik is rugdalózni kezdett Bori hasában, mintha csak érezné, hogy elérkezett az általános megnyilatkozás ideje. Szabályokat vezettünk be, jó viselkedéssel pontokat lehetett szerezni, rosszal elveszíteni, és bizonyos pont fölött jutalom járt, például egy hajcsat vagy egy kisautóforma ceruzahegyező. A pontrendszer segítségével a közös beszélgetés legtöbbször kikerekedett. Ritkábban zűrzavar támadt. Ez utóbbi esetben a gyerekek megsértődtek egymásra vagy ránk, sírtak, mi szülők a pontrendszeren kívül nyugtattunk, majd feddtünk és fenyegettünk, végül mindenki egymást szidta, a gyerekek nyersen, mi körmönfontan, és míg a gyerekek őszintén kiabáltak, mi azt hittük, csak a hangunkat emeljük fel, hogy hallhatóbbak legyünk. A fogmosás, esti olvasás, fektetés után azon melegében, osztozva a lelkesedésben, a legapróbb részletekig kiveséztük a gyerekek aznapi pszichológiáját, ha zűrzavar volt, akkor azt, hogy kivel, mivel volt a hiba, mi mit ronthattunk el. Mivel ilyenkor a saját gyerekkorunkban való végeérhetetlen kutakodástól és halott szüleink vádolásá-

tól nem lettünk sokkal okosabbak, egy idő után – a praktikum nevében – elhatároztuk, hogy következetesen tartjuk magunkat azokhoz a kommunikációs jó tanácsokhoz, amelyeket Bori talált a helyi családsegítő iroda honlapján. Hogy ne távolról szóljunk oda neki, menjünk közel a gyerekekhez, vegyük fel vele a szemkontaktust, egyszerűen mondjuk el, mit akarunk, egyszerre csak egy dolgot, kis szavakat használjunk, ne nagyokat, adjunk neki időt, hogy felfogja, hasonlók. Miután mindezeket századszorra is átrágtuk, rátértünk egyéb ügyes-bajos dolgainkra. Ha a pénzügyek megbeszélése számomra túl hosszúvá nyúlt, felsóhajtottam, hogy de szeretnék már jobban tudni portugálul és családotul elrepülni a Zöld-foki-szigetekre, vagy elmormoltam Borinak a norvég Tor Ulven egyik versét, vagy közösen elborongtunk azon, hogy a csalárd magyar miniszterelnök hogyan kalapált be szegény nemzetünknek egy újabb koporsószeget odahaza. Végül legtöbbször, annál is szenvedélyesebben, mint ahogy az imént a gyerekek viselt dolgait átbeszéltük, hosszan szeretkeztünk, és éjfél után úgy aludtam el, mintha egy feneketlen aknába zuhannék.

A napjaim csordultig beteltek. Néha azon kaptam magam, hogy ugyanolyan mámorító élmény a pusztá létezés, akár levegőt vennem is, mint kisgyerekkoromban. Kerek volt az életem, mint az ősidőkben, még ha ez a felnőttkori bonyolultságban volt is összerakva. Egyetlen parancsoló szükségemet nem tudtam csak kielégíteni, nevezetesen, hogy írjak. Erre egyszerűen nem volt már időm. Megoldásnak azt találtam ki, hogy az alvásomat kurtítom meg. Ha fél négykor keltem, akkor éppen maradt három óráig fél hétig, amikor a gyerekek elkezdtek leszállingózni a tétőtéri hálósobákból, hogy legvégül a frissen főzött kávé illata Borit is kicsalogassa az asztalhoz, ahol addigra megterítettem a reggelihez, és már az elviendő tízórai szeleteket vajjaztam a pultnál, és tettem rájuk a gyerekekkel megbeszélte felvágottat, sajtot és salátát.

Sose szerettem aludni. Utáltam, hogy el kell miatta veszítenem az öntudatomat. Ezen kívül az alvás alatti sok órás fekvés újra és újra megütközést váltott ki bennem. Azt, a két lábra emelkedés távlatában, regresszív, archaikus zárványnak éreztem a homo sapiens viselkedésében, és hajlamos voltam úgy tekinteni rá, mint elfecsérelt időre. Ezért aztán mindig korán keltem. A reggeli órákban voltam a legéberebb. Hajnalonta most is rögtön kipattant szememből az álom, és villámgyorsan leállítottam a mobil ébresztőjét, nehogy az alvó házban valaki felriadjon. Húsz perc szöszmötölés után, mialatt zuhanyoztam, kávéfőztem, lenyomtam harminc fekvőtámaszt és odaültem a képernyő elé, az írással valami harmadik tudatállapotba kerültem alvás és ébrenlét között, hogy három óra koncentrált szellemi munka után, az elsőnek felbukkanó gyerek trappolására a legközönségebb álmoság törjön rám, amely később egész nap elkísért, csak visszaszorítottam az agyam egyik rejtett rekeszébe.

A hajnali írás azonban működött. Néhány év leforgása alatt kész lettem egy verseskötettel és egy regénnyel. Amiért cserében napközben szüntelenül mozgásban kellett lennem, mint a cápának. Ha egy-egy hosszabb pillanatra nyugton maradtam, rögtön elővett az álmoság. Lehetőség szerint szundítottam is negyed és fél órákat munka közben. Volán mögötti tétlenségemet a rágógumi rágásával játszottam ki.